

Hoogheemraadschap van
Delfland

ONS KENMERK
1284220
DATUM D&H VERGADERING
6 december 2016
DELFT

Aan de leden van de verenigde vergadering

ONDERWERP

Effectiviteit natuurvriendelijke oevers

Geachte leden,

Hierbij willen wij u informeren over het uitstellen van de evaluatie van de effectiviteit van natuurvriendelijke oevers van 2017 naar 2019. Gelijktijdig delen we met u de aanpak van de evaluatie die leidt tot afronding in 2019.

Uitstellen van de evaluatie van 2017 naar 2019

Delfland werkt aan het verbeteren van de ecologische waterkwaliteit. Daarvoor worden onder andere natuurvriendelijke oevers (nvo's) aangelegd. De natuurvriendelijke oevers dragen direct bij aan verbetering van vegetatiestand en via het bieden van leefgebied aan een gezonde macrofauna- (waterinsecten en dergelijke) en visstand. Dat nvo's bijdragen aan het verbeteren van de waterkwaliteit is zeker, maar hoeveel en of het voldoende effectief is voor het behalen van de KRW doestellingen van 2027 is nog niet bekend. In het Coalitieakkoord is afgesproken om in 2017 uitgebreid de natuurvriendelijke oevers te evalueren. In het licht van twee ontwikkelingen wordt de evaluatie uitgesteld naar 2019:

1. er zijn nog maar weinig 'volwassen natuurvriendelijke oevers' in Delfland omdat plantengroei 2-3 jaar nodig heeft om aan te slaan, en de vestiging en ontwikkeling van macrofauna en vispopulaties daarop volgt. De vertraging na aanleg wordt nog extra versterkt door overmatig ganzenvraat, bij net aangelegde oevers. Door in een te vroeg stadium de effectiviteit van de aanleg van nvo's te beoordelen, wordt een verkeerd beeld verkregen.
2. de STOWA komt in 2018 met een landelijk gedragen systematiek (zie ook toelichting hieronder) die inzicht geeft of de randvoorwaarden voor een watersysteem op orde zijn om de KRW-doelen te halen. De ecologische effectiviteit van natuurvriendelijke oevers is hier onderdeel van. Door aan te sluiten bij deze systematiek, wordt breed gebruik gemaakt van expertise over het functioneren van ecosystemen.

Aanpak van de evaluatie met afronding in 2019

De biologische KRW-doelen zijn gebaseerd op de, voor dat type watersysteem passende, hoeveelheid en diversiteit aan gewenste en ongewenste planten- en diersoorten. De KRW-doelen worden beoogd gehaald te worden in 2027. Omdat het ontwikkelen van een ecosysteem tijd kost en de effecten van maatregelen op

de ecologie vaak pas na meerdere jaren goed zichtbaar zijn, worden in de planperiode 2016-2021 de randvoorwaarden voor de gewenste toestand op orde gemaakt. Het aanleggen van de minimaal benodigde nvo-opgave behoort hiertoe. De kwaliteit en effectiviteit van nvo's is onderhevig aan voortschrijdende ontwikkeling en kan daarom pas na enige tijd zinvol worden beoordeeld.

Het effect van een natuurvriendelijke oever vindt plaats op verschillende schaalniveaus:

a) op lokaal niveau: plantenbedekking en biodiversiteit van planten en dieren ,
 b) op watersysteem niveau, dus als deel van een groter geheel: het verbindt verschillende leefgebieden met elkaar waardoor planten- en dierengemeenschappen de benodigde leefruimte en variatie hebben om zich te ontwikkelen en in stand te houden. Het effect van de nvo's tezamen is van belang voor de waterkwaliteit op het watersysteem niveau. De KRW-doelen zijn gericht op de waterkwaliteit op het watersysteem niveau en zijn geformuleerd per KRW-waterlichaam.

Om bij te dragen aan halen van de gewenste waterkwaliteit (KRW-doelen) wordt bij nvo's gestuurd op succes op beide hierboven genoemde schaalniveau's. Bij het beoordelen van de effectiviteit van nvo's, wordt daarom ook naar het functioneren op beide schaalniveaus gekeken. Hieronder staat, ten aanzien van nvo's, toegelicht wat er op welk schaalniveau plaatsvindt en hoe de effectiviteit bepaald wordt.

Lokaal niveau:

Na aanleg van nvo's inspecteert Delfland jaarlijks de toestand van de nvo's om te bepalen welk onderhoud de nvo's het komende jaar nodig hebben, zodat de nvo's blijven functioneren. Om dit werk te ondersteunen is daar dit jaar een ecospectie-app voor ontwikkeld. Deze inspectie wordt steeds verder ontwikkeld.

In 2013 is gestart met het monitoren van de biodiversiteitsontwikkeling (waterplanten, macrofauna en vis) van meerdere watergangen in Delfland. De metingen vinden plaats aan een set van (toen) nieuw aangelegde nvo's, en gelijktijdig ook vergelijkbare watergangen waar geen nvo's zijn aangelegd. Op deze manier wordt meer inzicht verkregen in hoeverre het leefgebied in een watergang verbeterd door de aanleg van een nvo, in vergelijking tot een watergang waar niets aan de inrichting is veranderd. De resultaten van dit onderzoek geven inzicht over de lokale effectiviteit van nvo's onder verschillende omstandigheden (omgevingsfactoren).

Watersysteem niveau:

In de periode 2016-2021 wordt gewerkt aan een netwerkstructuur van waterplanten in het beheergebied die de belangrijkste leefgebieden voor macrofauna en vis met elkaar verbindt. De opbouw van dit waterplanten-netwerk wordt in kaart gebracht met behulp van een recent ontwikkelde interactieve netwerk-kaart.

De toestand van het waterplanten-netwerk heeft een effect op de waterkwaliteit op watersysteem niveau. Met behulp van ecologische sleutelfactoren (ESF's) kunnen watersysteemanalyses hier inzicht in geven. De ESF's geven inzicht in welke randvoorwaarden voor goed ecologisch functioneren op orde zijn of niet. De bijdrage van nvo's aan de waterkwaliteit op het watersysteem niveau wordt hiermee duidelijker. Deze ESF's worden momenteel door de STOWA ontwikkeld. Vervolgens kan Delfland in 2019 op basis van de ESF's evalueren wat de bijdrage van de nvo's is aan de waterkwaliteit.

Bepaling effectiviteit

In 2018 wordt het procesplan van de evaluatie effectiviteit nvo's opgesteld en met de commissie stedelijk water en watersysteem gedeeld. In 2019 volgt de evaluatie waarin de resultaten van de effectiviteitsbepaling op lokaal niveau en op watersysteem niveau worden samengenomen en geëvalueerd. Hierin wordt inzicht gegeven over de effectiviteit van de nvo's op het behalen van de KRW-doelen van 2027.

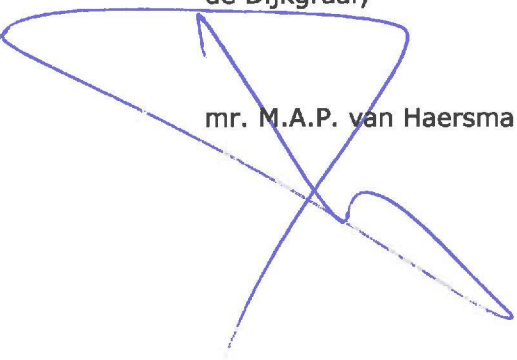
Deze kennis helpt vervolgens bij het sturen in de discussie over hoe de KRW-doelen van 2027 dienen te worden gehaald en landt in het in 2019 op te stellen 1ste concept KRW-Delfland programma 2022-2027 (input voor Stroomgebiedbeheerplan 3).

Hopend u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,
de Secretaris,

mr.drs. P.I.M. van den Wijngaart

de Dijkgraaf,

mr. M.A.P. van Haersma Buma